Väestöliiton lausunto 1.10.2024 eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteko

Väestöliitto kiittää selontekoa seuraavista asioista

- Selonteko jatkaa Suomen kehityspolitiikan pitkäjänteistä linjaa tunnustaessaan naisten ja tyttöjen oikeudet sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeudet yhdenvertaisuuskysymyksenä ja keinona vähentää köyhyyttä ja edistää sekä työllisyyttä että talouskasvua. (s. 23).

- Väestöliitto kiittää myös selontekokirjauksesta, jonka mukaan järjestöillä on tärkeä ja kasvava rooli kehitysyhteistyön toteuttajina ja että järjestöjen työ nähdään oleellisena toimivan demokratian, oikeusvaltion, ihmisoikeuksien ja elinvoimaisen kansalaisyhteiskunnan edistämisessä. Tämä on erityisen tärkeää aikana, jona maailmanlaajuisesti kansalaisyhteiskunnan tila kapenee.

Väestöliitto kiittää, että selonteko vahvistaa Suomen tuen YK:n väestörahasto UNFPAlle

- UNFPA on maailman johtava seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia edistävä toimija, joka toimii yli 150 maassa niin kehitys- kuin humanitaarisena toimijana.
- Suomi tukee UNFPAssa teemoja, joita monet muut maat eivät rahoita, kuten naisten ja tyttöjen kehollinen itsemääräämisoikeus ja naisspesifit palvelut: (esim. ehkäisypalvelut ja –tieto, laadukas äitiysterveys, sukupuolistuneen ja seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisy ja sitä kokeneiden hoito, kokonaisvaltaisen seksuaalikasvatuksen tarjoaminen nuorille
- Suomen tuki UNFPAlle on strategisesti järkevää, sillä samansuuruinen tuki suuremmille YK-järjestöille olisi vain häviävän pieni osa niiden budjettia.
- Suomi on UNFPAn tärkeimpiä rahoittajia ja kumppaneita, ja tämän myötä Suomella on järjestössä myös vaikutusvaltaa.

Väestöliiton asiantuntijalausunto

Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteko

1/5 YK:n väestörahasto UNFPA mainitaan selonteossa naisten ja tyttöjen oikeuksien edistämisen keskeisenä toimeenpanijana.
Tämän tulee näkyä myös rahoituksessa.

- Viime vuosina Suomi on **lopettanut humanitaarisen tuen UNFPAlle** (mm. Ukrainan tuki loppui joulukuussa 2023 ja tuki Syyrian työlle 2022), **pienentänyt yleisrahoitusta** (30 miljoonaa 2023 vs. 25 miljoonaa 2024) sekä lopettanut tukea maatason työlle (mm. Somalia ja Myanmar).
- **Kehitysrahoituksen tulee vastata selonteon painopisteitä, joten UNFPAn yleistuki tulee jatkossa turvata lisäleikkauksilta ja humanitaarista rahoitusta tulee kohdentaa UNFPAn työhön mm. Ukrainassa ja Afganistanissa.**

2/5 Sukupuolittunutta- ja seksuaaliväkivaltaa ehkäiseviä sekä ihmiselämiä pelastavia seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluja tulee vahvistaa osana Suomen humanitaarista työtä.

- Naiserityiset tarpeet, kuten seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelut sekä naisten ja tyttöjen suojelu väkivallalta ovat olennainen osa tehokasta humanitaarista apua.
- Kuitenkin vain 3 % kaikesta humanitaarisesta rahoituksesta kohdistuu seksuaali- ja lisääntymisterveyden turvaamiseen. Siksi Suomen tulee panostaa tähän työhön.
- **YK:n väestörahasto UNFPA** on ainoana YK-järjestönä vastuussa näiden edistämisestä YK-koordinaatiossa humanitaarisissa kriiseissä. Suomen tulee siksi kohdentaa humanitaarista rahoitusta UNFPAlle, jotta naisten ja tyttöjen tarpeisiin vastataan ja Suomen sitoumukset toimeenpannaan tarvittavalla tehokkuudella.
-

3/5 Vahvaa kansainvälistä vaikuttamista

Suomen tulee edistää seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien toteutumista ja vaikuttaa aktiivisesti ja johdonmukaisesti kansainvälisissä yhteisöissä kuten EU:ssa, YK:ssa ja NATOssa.

4/5 Tasa-arvo ja kauppapolitiikka

- Kansainvälisen kaupan vahvistaminen ja suomalaisten yritysten jalansijan saamisen tukeminen kehittyvissä maissa sekä viennin edistäminen ovat korostuneita selonteossa.
- **Tämän takia on erityisen tärkeää, että Suomi panostaa aidosti tasa-arvoa ja ihmisoikeuksia edistävään kauppapolitiikkaan**.
- On tärkeä teettää arvio Suomen vienninedistämisen vaikutuksista tasa-arvoon ja ihmisoikeuksiin ja arvion löydöksien avulla puuttua mahdollisiin epäkohtiin.
- Lisäksi on erityisen tärkeä muistaa, että naiset eivät voi osallistua koulutukseen ja työelämään, ellei heidän seksuaali- ja lisääntymisterveystarpeensa täyty.

5/5 Vähintään 85 % uusista kehitysyhteistyöhankkeista tulee sisältää sukupuolten tasa-arvoa edistäviä tavoitteita

Vähintään 85 prosenttia uusista kehitysyhteistyöhankkeista tulee sisältää sukupuolten tasa-arvoa edistäviä tavoitteita, mihin EU:n jäsenvaltiot ovat sitoutuneet.

Tasa-arvorahoituksen mitattavuutta selkeytetään niin, että seurattavuus on nykyistä parempaa ja vertailukelpoisempaa.